КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ОХОРОНИ І НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПАМ'ЯТОК КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (КИЇВОБЛЦЕНТР ОНДПКС)

01032, м. Київ, вул. Симона Петлюри, 16 тел.:+38 044 288-34-02

ОБЛІКОВА ДОКУМЕНТАЦІЯ НА ОБ'ЄКТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Церква Олександра Невського в с. Феневичі Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району

Київ 2025

ЗМІСТ

1. Облікова картка 3

2. Графічні матеріали 10

3. Диплом архітектора 12

4. Коротка історична довідка 13

5. Ілюстрації 16

6. Диплом архітектора 18

7. Фотофіксація 19

ОБЛІКОВА КАРТКА

I. Основні відомості

Найменування об'єкта: *«Церква Олександра Невського»*

Дата утворення об'єкта: 1902 р.

Рішення про внесення до переліку щойно виявлених об’єктів культурної спадщини
Наказ управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації від 25.07.2019 № 67

Місцезнаходження:

КАТОТТГ:__ UA32100050740087417 _____КОАТУУ:_ 3222086401_____

область ___Київська_____

район _____Вишгородський _____

територіальна громада __Іванківська селищна територіальна громада_____

населений пункт (тип та назва) __с. Феневичі_____

район населеного пункту (за наявності) _____

адреса (тип та назва вулиці, номер будинку) __ вул. Шевченка, 27-а_____

GPS координати 50.848548619460864, 30.06950339575962_____

Орієнтовна територія об'єкта: площа, опис меж: цільове призначення земельної ділянки Церква Олександра Невського розташована в центрі села, на невеличкому підвищенні і є основною містобудівною домінантою села. Територія об’єкту займає площу орієнтовно 0,35 га. Територія об’єкту обмежена з півдня, сходу і заходу металевою сучасною огорожею на бетонних стовпчиках, з північного боку паркан дерев’яний. З півночі територія межує з територією садибної забудови, з півдня, сходу і заходу – із землями загального користування (сільськими вулицями).

Тип об'єкта (рекомендований)

+ споруда	☐ комплекс (ансамбль)
☐ споруда (витвір), що є складовою частиною комплексу (ансамблю)	☐ визначне місце

Вид об'єкта (рекомендований)

☐ археологічний	☐ містобудування
☐ історичний	☐ садово-паркове мистецтво
☐ монументальне мистецтво	☐ ландшафт
+ архітектура	☐ наука і техніка

Категорія

☐ пам'ятка національного значення

+ пам'ятка місцевого значення

Форма власності

☐ приватна	☐ державна
+ комунальна	☐ не відомо

Власник комунальна власність Іванківської селищної територіальної громади

Уповноважена(ний) власником особа(орган)

Користувач: Релігійна громада парафія на честь Олександра Невського

(зазначаються повна назва юридичної особи та ідентифікаційний код або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, серія і номер паспорта, дата його видачі й ким виданий, дані про реєстрацію за місцем постійного мешкання).

II. Характеристика об'єкта

Опис території, на якій знаходиться об'єкт

☐ історичний центр міста	☐ паркова (зелена) зона
☐ міський ландшафт	☐ сільськогосподарські землі
+ сільський ландшафт	☐ заповідні території
☐ індустріальний ландшафт	☐ ліс
☐ природний ландшафт	☐ дно водних об'єктів

☐ інше_____

Роль об'єкта в навколишньому середовищі

+ об'єкт домінує / є домінантою ☐ об’єкт є акцентом в локальному просторі ☐ частина регулярної забудови ☐ видимий при безпосередньому наближенні	☐ вгадується (простежуються окремі елементи) ☐ об'єкт відмічений на місцевості (трасування тощо) ☐ сліди об'єкта на поверхні відсутні

☐ інше _____

Просторові характеристики об'єкта: Довжина церкви – 27.1 м., ширина – 16.2 м.

Культурна цінність об'єкта

☐ археологічна	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ історична	☐ типовий ☐значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ монументальне мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
+архітектура	☐ типовий + значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ містобудування	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ садово-паркове мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ культурний ландшафт	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ наука і техніка	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний

Оцінка автентичності та цінності об'єкта з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду: Об’єкт, що розглядається, зберігся до нашого часу. **Пам`ятка автентична.** Об’єкт має цінність з архітектурного погляду. Відповідає критеріям об’єкта культурної спадщини, відповідно до п. 4 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення категорій пам’яток» від 22 травня 2019 р. № 452 і потребує занесення до Державного реєстру нерухомих пам’яток України за наступними ознаками:

- мав вплив на розвиток культури певного населеного пункту чи регіону;
- пов’язаний з історичними подіями, життям і діяльністю людей, які зробили значний внесок у розвиток культури населеного пункту та регіону.

Стислий опис характерних властивостей об'єкта, що становлять його історико-культурну цінність (рекомендований предмет охорони)

Архітектурна цінність об'єкту:

Пам'ятка є зразком культової архітектури початку ХХ ст., однією з прикладів творчості відомого київського архітектора Стефана Васильовича Рикачова. Церква дерев'яна, однобанна, п'ятизрубна, хрещата в плані, на цегляному підмурку. Із заходу до неї прибудована трьохярусна дзвіниця, завершена восьмигранним шатровим верхом. Центральний об'єм квадратний в плані, вівтарна частина – гранчаста, увінчана невеличкою декоративною банькою, бічні рамена прямокутної форми, з двосхилими дахами, що завершені трикутними щипцями. Бічні рамена освітлюються потрійними вікнами. На другому поверсі дзвіниці і в паламарні віконця хрещаті. Будівля церкви шальована горизонтально. Стіни завершуються декоративним різьбленим карнизом. Будівля була діючою на протязі ХХ ст. і зберіглася майже без змін. Збереглися в задовільному стані автентичні віконні заповнення і металеві грати на вікнах.

Церква Олександра Невського є цінною пам'яткою архітектури початку ХХ ст., однією з прикладів творчості відомого київського архітектора Стефана Рикачова. Зазначені об'ємно-просторові характеристики, архітектурно-пластичне та декоративне вирішення фасадів є характерними властивостями об'єкта, що становлять його історико-культурну цінність і можуть бути визначені його предметом охорони.

Додатково:_____

Перелік складових (для комплексу, ансамблю) _

Функціональне використання

Історичні (первісні) функції	**Сучасна функція**	**Відповідність сучасної функції вимогам охорони**
☐ державно-адміністративні установи ☐ науково-освітні установи ☐ культурні установи ☐ медичні установи ☐ фінансово-економічні установи ☐ житлові ☐ промислові та виробничі	+ культові	+ сприяє збереженню ☐ завдає незначної шкоди ☐ завдає значної шкоди ☐ потребує беззастережної зміни користувача

☐ інженерно-транспортні ☐ фортифікаційні та військово-інженерні + культові ☐ монументи ☐ поховання та некрополі ☐ інше _____		

Перелік негативних чинників (загроз), що позначаються на об'єкті: Одним з негативних чинників, що впливають на стан будівлі є природні чинники. Через опади олійна фарба стін потребує поновлення.

Рекомендований режим використання об'єкта культурної спадщини: Режим використання об’єкта культурної спадщини встановлюється окремою «Науково-проектною документацією з визначення меж та режимів використання зон охорони пам’ятки» після надання йому статусу пам’ятки.

До прийняття рішення про встановлення режиму використання пам’ятки її режим використання встановлюється відповідно до регламентованого в обліковій документації або в охоронному договорі. Будівлю рекомендовано використовувати як культову споруду. В разі виникнення потреби у зміні режиму використання, ці зміни необхідно погодити з органами охорони культурної спадщини.

Відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини»:

- ст. 22 - Пам'ятки, їхні частини, пов'язане з ними рухоме та нерухоме майно забороняється зносити, змінювати, замінювати, переміщувати (переносити) на інші місця;
- частини першої статті 24 - Власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати пам'ятку в належному стані, своєчасно провадити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення відповідно до цього Закону та охоронного договору;
- частини четвертої статті 24 – Забороняється змінювати призначення пам'ятки, її частин та елементів, робити написи, позначки на ній, на її території та в її охоронній зоні без дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини.
- частини п’ятої статті 24 - У разі виникнення загрози для збереженості пам'ятки її власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані негайно повідомити про це орган охорони культурної спадщини обласних, Київської та

Севастопольської міських, районних державних адміністрацій та орган місцевого самоврядування, на території якого розташована пам'ятка.

- частини першої статті 26 - Консервація, реставрація, реабілітація, музеєфікація, ремонт, пристосування пам'яток місцевого значення здійснюються за наявності письмового дозволу органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій відповідно до їхньої компетенції, на підставі погодженої з ними науково-проектної документації.
- частини першої статті 27 - У разі, коли пам'ятці загрожує небезпека пошкодження, руйнування чи знищення, власник або уповноважений ним орган, особа, яка набула права володіння, користування чи управління, зобов'язані привести цю пам'ятку до належного стану (змінити вид або спосіб її використання, провести роботи з її консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування).

Джерела та література

1. ДАКО, ф.1, оп. 235, спр. 127– 1899 г. Об утверждении проекта на постройку церкви в с. Феневичи.
2. ДАКО – Ф.Р. 4752 – оп. 4. – спр. 242. О смерти священника с. Феневич. – 1919.
3. ЦДАВОВ України, ф. 166, оп. 2, спр. 919: 1922 арк. 342. Описи будівель і майна церков і монастирів України.
4. ЦДАВОВ – Ф. 4648 – оп. 1. – спр. 2. – Т. 1. Списки действующих церквей на территории УССР 01.01. 1944.
5. ДАКО – Ф.4828. – оп. 1. – спр. 46. Списки церквей в области за 1959 г., церковних общин, снятых с регистрации в 1959 г., строений церковних общин, оцененных в 1959 г. (арк. 1 - 12).
6. ДАКО, ф. 5418, оп. 1, спр. 339. – 1968. Переписка об охране памятников архитектуры.
7. ДАКО – Ф. Р-112. – оп. 1. – спр. 8727. – 1930. Про релігійний рух в Київській області.
8. Трегубов С. Памятная книжка Киевской епархии на 1910 г. – Киев-Одесса, 1910. – 279 с.
9. Похилевич Л. Уезды Киевский и Радомысльский. 1887. // Похилевич Л. Краєзнавчі праці. – Біла Церква, 2007. – 340 с.
10. Микитенко Т. Іванківщина. Перлина Поліського краю. – К. 2008. – 128 с.

11. Смовж П. Крізь роки і відстані. Нариси з історії Іванківського району Київської області та про гордість землі Поліської – талановитих її людей. – Київ – Іванків. 2001.

До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксації

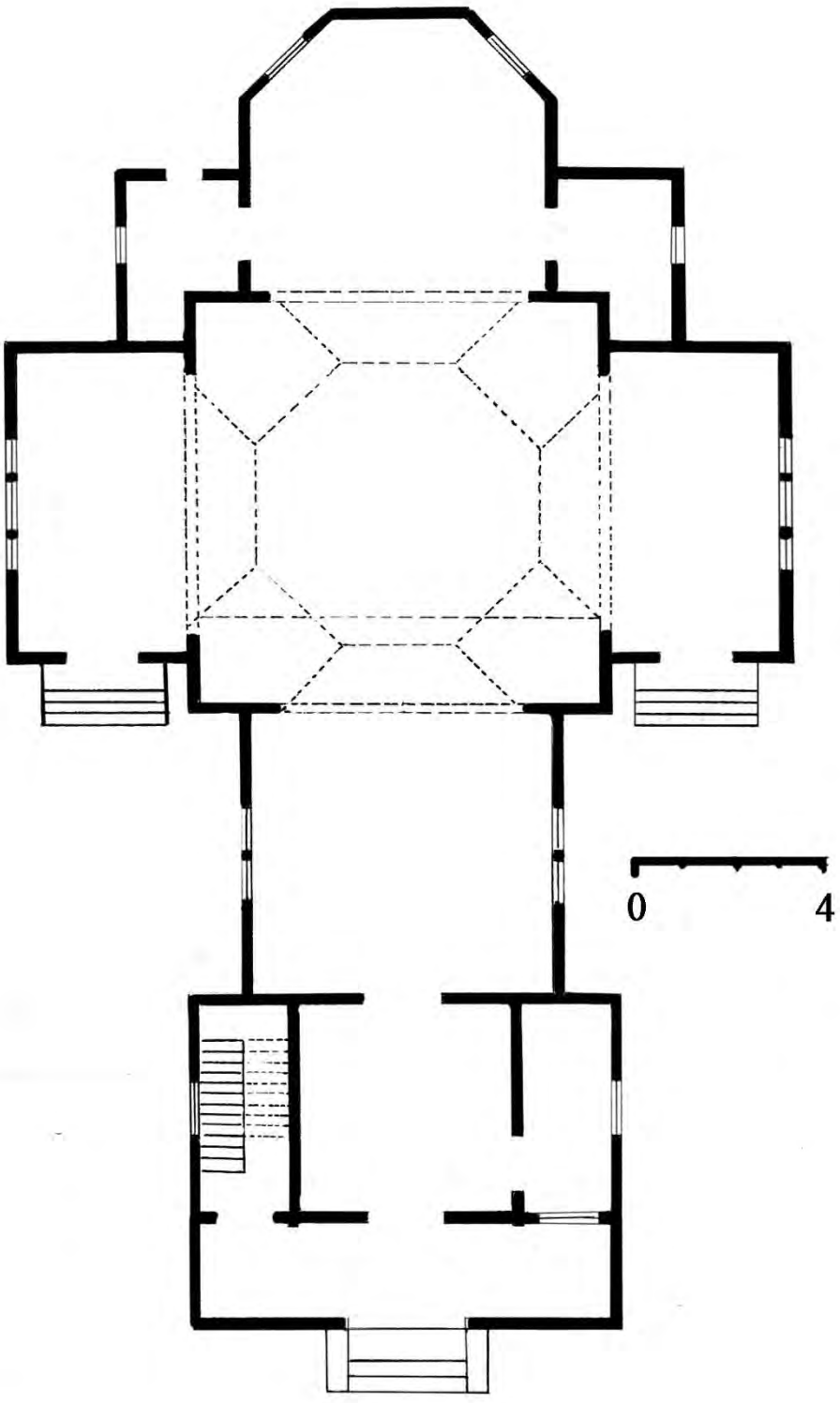
Підписи

Посада та назва організації	Прізвище, ініціали	Підпис
Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини	Олена БРЕЯК	
Архітектор	Тетяна КОЗЯРСЬКА	
Виконувач обов'язки директора департаменту культури і туризму КОДА	Дмитро ГОНЧАРЕНКО	

Дата складання 07.01.2025 р.

Місце розташування церкви Олександра Невського в с. Феневичі.

Церква Олександра Невського. План.

ДИПЛОМ

МВ № 955320

Цей диплом видано Козярській
Тетяні Юріївні
в тому, що вона (Ім'я, рід.) в 1978 році вступила
до Київського ордена Трудового Червоного
Прапора інженерно-будівельного
інституту
і в 1986 році закінчила повний курс
названого інституту
за спеціальністю архітектура

Рішенням Державної екзаменаційної комісії
від „27" лютого 1986 р.
Козярській Т. Ю.
присвоєно кваліфікацію архітектора

Голова Державної екзаменаційної комісії
М. П. Ректор
Секретар
Місто Київ „28" лютого 1986 р.
Реєстраційний № 73

Украинский кн.

Історична довідка

На щойно виявлений об'єкт культурної спадщини - «Церква Олександра Невського» по вул. Шевченка, 27-а в с. Феневичі Іванківської селищної територіальної громади Вишгородського району Київської області.

Наказ управління культури, національностей та релігій Київської обласної державної адміністрації від 25.07.2019 № 67

До XIX століття в с. Феневичі Іванківського району власної церкви не було. Мешканці села були приписані до Михайлівської церкви с. Катюжанка, що знаходилась за 5 верст від села, за болотистою заплавою р. Здвиж. В середині XIX ст. місцевий поміщик князь Любомирський виявив бажання побудувати в селі церкву, але до справи не дійшло. У 1896 р. мешканці села направили листа до Київської духовної консисторії: «*Общество наше, крестьян деревни Феневич, приговором, состоявшимся 26 ноября 1894 года, постановило в память в Бозе Почившего Его Императорского Величества Государя Императора Александра III устроить в деревне Феневичах на собственные средства церковь во имя святого благоверного князя Александра Невского, для чего ассигновано 4000 руб., и кроме того устроить для церковного причта нужной постройки помещения…. Для строительства выделили просторную площадь, находящуюся почти в центре села – место удобно и прилично под погост церковный*».

В 1899 р. київським архітектором Стефаном Васильовичем Рикачовим на замовлення громади був розроблений проект церкви. В 1902 р. будівництво було завершене. У 1910 році церква Олександра Невського не мала власного приходу і була приписною до Михайлівської церкви с. Катюжанка.

Після революції 1917 р. інформація про церкву відривчаста.

Відомо, що 6 вересня 1919 р. в Феневичах помер священик Олешанський, про що повідомляли до Київської єпархіальної ради з проханням призначити іншого священика.

В описах церковного майна 1922 р. є опис церкви: «*Свято-Александро-Невская церковь однопрестольная, деревянная на кирпичном цоколе, снаружи обшита тесом и покрыта масляной краской, внутри покрашена таковой же краской. Покрыта железом и покрашена зеленой масляной краской. Длина церкви, считая с колокольней, 12 саж. Наибольшая ширина 7 и $^{1}/_{3}$ саж. Высота до верхнего карниза 4 саж. На церкви имеется один большой купол и один малый над алтарем. Колокольня при церкви деревянная во 3 яруса, высотою до карниза 6 саж. И составляет одно общее здание с церковью. Окон в церкви 18 шт. больших и 5 малых. Дверей наружных створчатых трое и одна малая простая, внутренних дверей пять. Строение сохранилось хорошо, оценено в 40 000 руб. Иконостас деревянный, не резной, с позолотой,*

в первом ярусе 6 икон, во втором ярусе 8 икон, иконостас оценен в 2000 руб. (цены показаны в рублях дореволюционных времен)».

Церкву до ВВВ закривали в 1930-х роках.

З 1941 року служби в церкві проводив священик Черняхівский І.І., псаломщиком був Якубенко М.Г., старостою – Гавриленко П. Після війни церкву вже не зачиняли.

При інвентаризації церков у 1959 році будівлю церкви оцінили у 50000 крб.

У 1968 р. будівлю церкви пропонували для занесення до реєстру пам'яток архітектури, що охороняються державою, але щось завадило цьому рішенню. Церква збереглася в доброму стані і є щойно виявленою пам'яткою архітектури.

З 1980 р. в церкві правив священик Губенко Леонид Петрович 1947 року народження. Освіта у нього на той час була середня, 11 класів. Освячений в духовний сан у 1980 році. Отець Леонід помер у 2005 р. і похований на церковному погості.

При огляді будівлі церкви було виявлено, що загальний стан церкви задовільний. Відмостка бетонна в доброму стані. Цоколь цегляний, оштукатурений, вкритий оцинкованими зливами, пофарбованими зеленою олійною фарбою – в доброму стані. Ганки влаштовані бетонні, ремонтні роботи проводили у 2002 – 2003 рр.

Стіни дерев'яні, вкриті шалівкою, пофарбовані білою олійною фарбою у 1986 і у 2002 – 2003 рр. Водозливні труби встановлені, в деяких місцях потрібен ремонт водозливної системи, встановлення лотків на покрівлі ризниці і паламарні. Дощова вода потрапляє на стіни, в цих місцях трапляється замокання.

Покрівля металева, пофарбована зеленою олійною фарбою. Верхи металеві, пофарбовані синьою фарбою. В деяких місцях покрівля потребує ремонту.

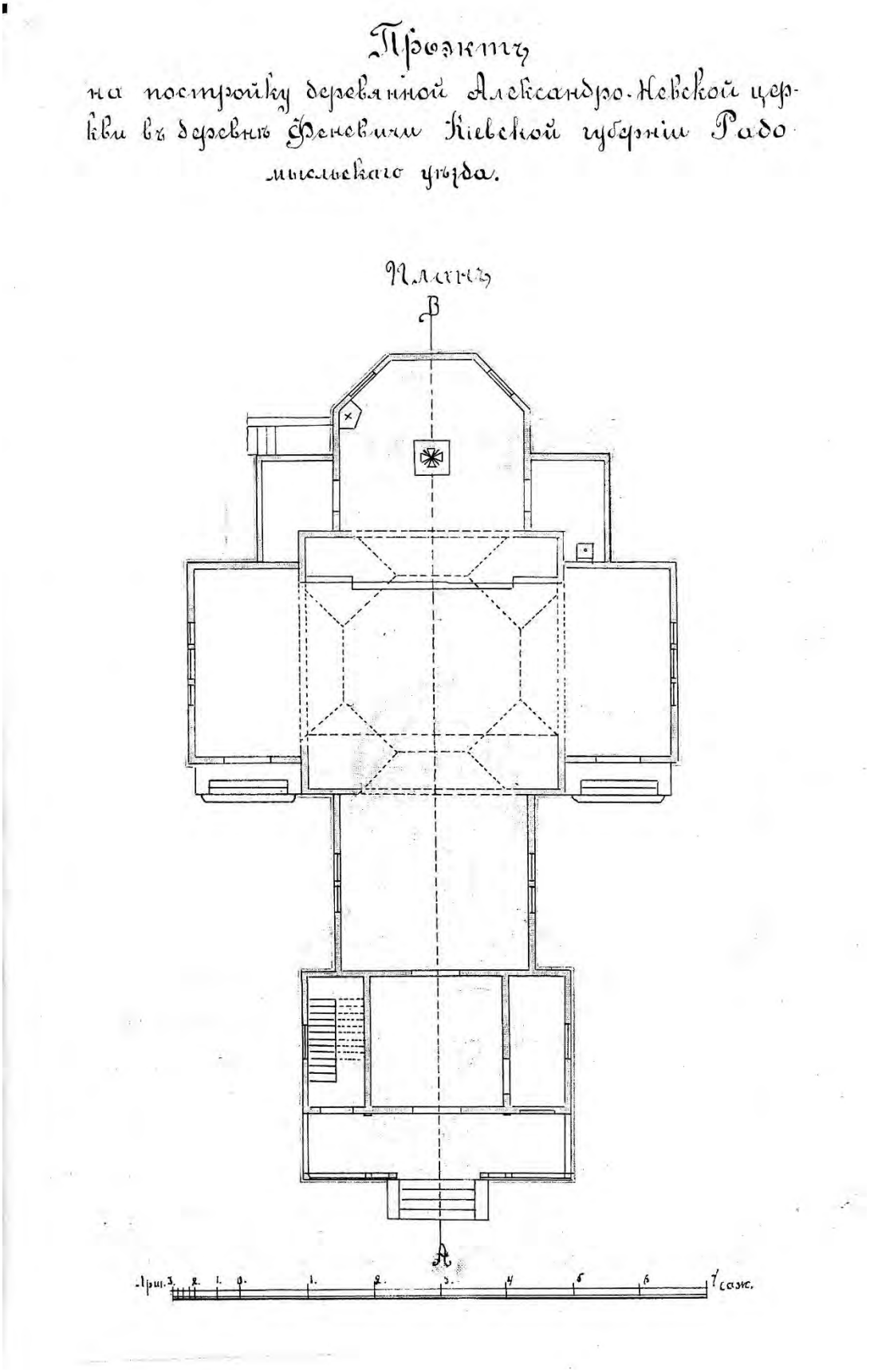
Віконні заповнення автентичні, в задовільному стані, металеві решітки на вікнах автентичні, в задовільному стані.

Джерела та література

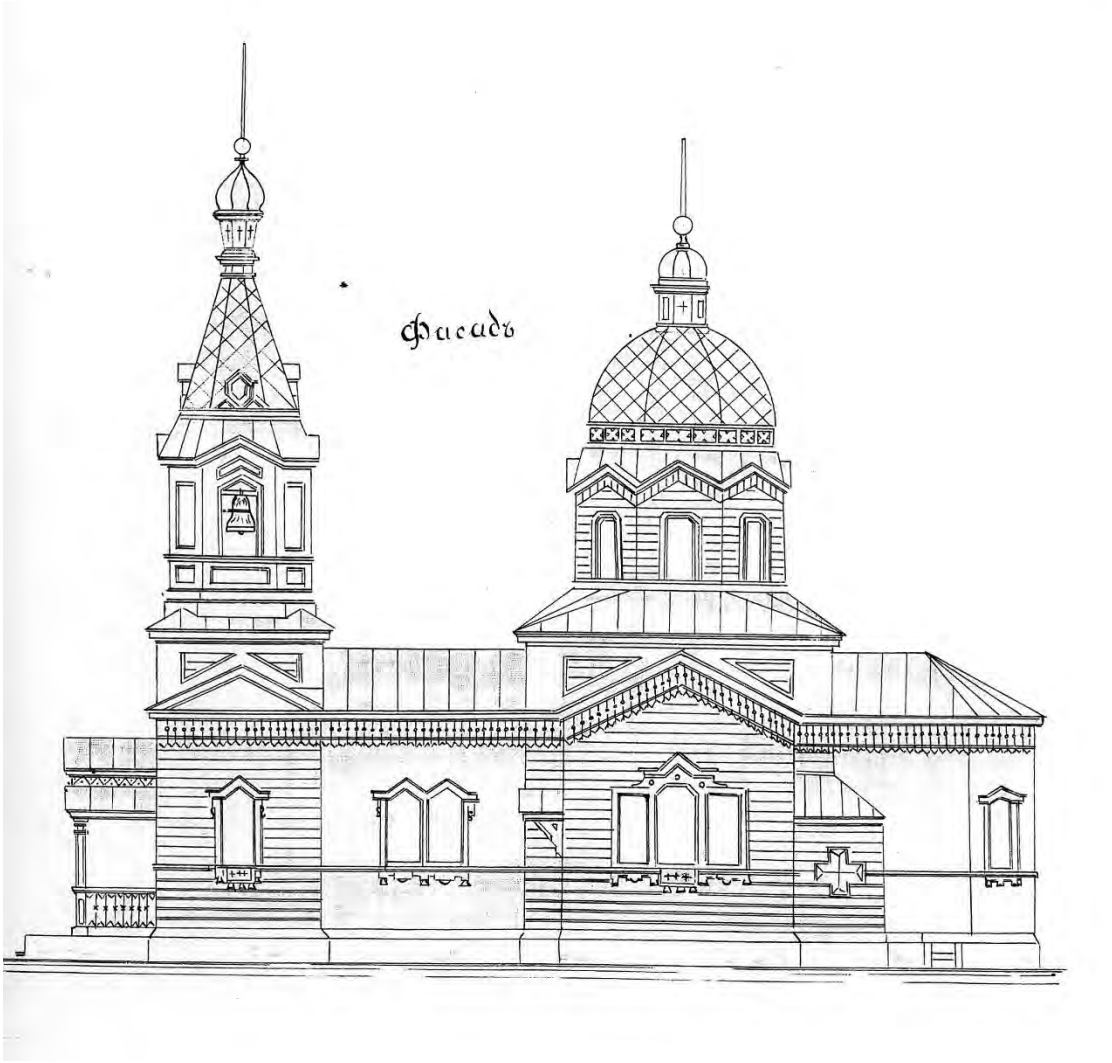
1. ДАКО, ф.1, оп. 235, спр. 127– 1899 г. Об утверждении проекта на постройку церкви в с. Феневичи.
2. ДАКО – Ф.Р. 4752 – оп. 4. – спр. 242. О смерти священника с. Феневич. – 1919.
3. ЦДАВОВ України, ф. 166, оп. 2, спр. 919: 1922 арк. 342. Описи будівель і майна церков і монастирів України.

4. ЦДАВОВ – Ф. 4648 – оп. 1. – спр. 2. – Т. 1. Списки действующих церквей на территории УССР 01.01. 1944.
5. ДАКО – Ф.4828. – оп. 1. – спр. 46. Списки церквей в области за 1959 г., церковних общин, снятых с регистрации в 1959 г., строений церковних общин, оцененных в 1959 г. (арк. 1 - 12).
6. ДАКО, ф. 5418, оп. 1, спр. 339. – 1968. Переписка об охране памятников архитектуры.
7. ДАКО – Ф. Р-112. – оп. 1. – спр. 8727. – 1930. Про релігійний рух в Київській області.
8. Трегубов С. Памятная книжка Киевской епархии на 1910 г. – Киев-Одесса, 1910. – 279 с.
9. Похилевич Л. Уезды Киевский и Радомысльский. 1887. // Похилевич Л. Краєзнавчі праці. – Біла Церква, 2007. – 340 с.
10. Микитенко Т. Іванківщина. Перлина Поліського краю. – К. 2008. – 128 с.
11. Смовж П. Крізь роки і відстані. Нариси з історії Іванківського району Київської області та про гордість землі Поліської – талановитих її людей. – Київ – Іванків. - 2001.

Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини	Бреяк О.В.	
Архітектор	Козярська Т.Ю	

Церква Олександра Невського. Креслення С. Рикачова, 1899 р.

Церква Олександра Невського. Креслення С. Рикачова, 1899 р.

ДИПЛОМ

МВ № 955320

Цей диплом видано Козярській
Тетяні Юріївні
в тому, що вона (ім'я, по батькові) в 1978 році вступила
до Київського ордена Трудового Червоного
Прапора інженерно-будівельного
інституту
і в 1986 році закінчила повний курс
названого інституту
за спеціальністю архітектура

Рішенням Державної екзаменаційної комісії
від „27" лютого 1986 р.
Козярській Т. Ю.
присвоєно кваліфікацію архітектора

Голова Державної екзаменаційної комісії
М. П. Ректор
Секретар
Місто Київ „28" лютого 1986 р.
Реєстраційний № 73

Украинский кз.

МАТЕРІАЛИ ФОТОФІКСАЦІЇ

Фото 1. Церква Олександра Невського. Вигляд з південного заходу. Фото 10.10. 2024.

Фото 2. Церква Олександра Невського. Вигляд зі сходу. Фото 2019 р.

Фото 3. Церква Олександра Невського. Вигляд з південного сходу. Фото 2019 р.

Фото 4. Церква Олександра Невського. Фрагмент іконостасу. Фото 2019 р.

Фото 5. Церква Олександра Невського. Вигляд центрального куполу церкви. Фото 10.10. 2024.

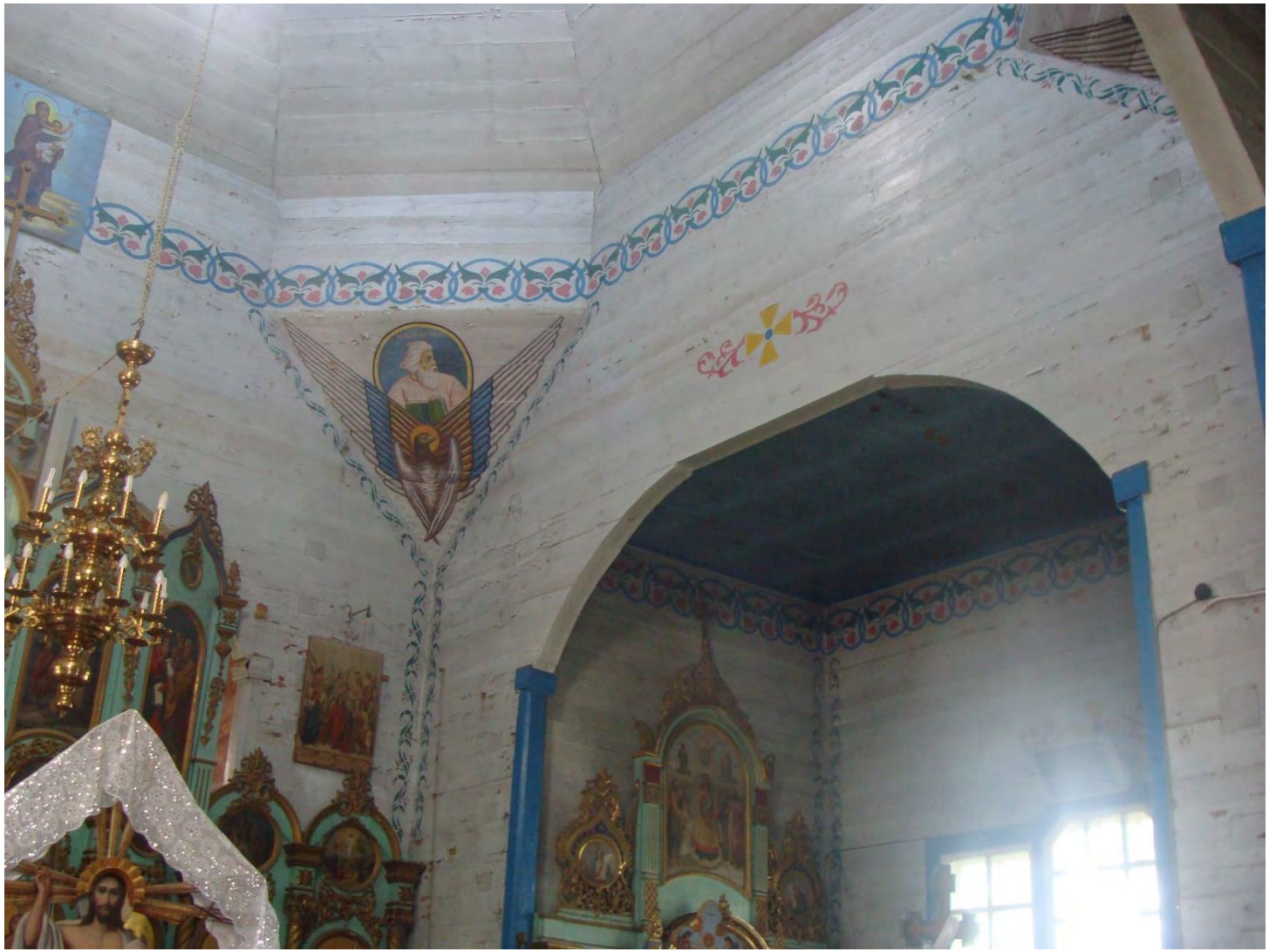

Фото 6. Церква Олександра Невського. Фрагмент південного притвору. Фото 10.10. 2024.

Фото 7. Церква Олександра Невського. Вигляд центрального куполу церкви.
Фото 10.10. 2024.

Фото 8. Церква Олександра Невського. Фрагмент південного притвору. Фото 10.10. 2024.

Фото 9. Церква Олександра Невського. Фрагмент центрального нефу. Фото 10.10. 2024.

Фото 10. Церква Олександра Невського. Фрагмент інтер’єру. Фото 10.10. 2024.

Фото 11. Церква Олександра Невського. Фрагмент хорів. Фото 10.10. 2024.

Фото 12. Церква Олександра Невського. Батареї опалення в церкві. Фото 10.10. 2024.

Фото 13. Церква Олександра Невського. Потрійний віконний отвір. Фото 10.10. 2024.

Фото 14. Церква Олександра Невського. Вікно дзвіниці. Фото 10.10. 2024.

Фото 15. Церква Олександра Невського. Фрагмент втраченого піддашку. Фото 10.10. 2024.

Фото 16. Церква Олександра Невського. Сучасні сходи центрального входу. Фото 2019 р.

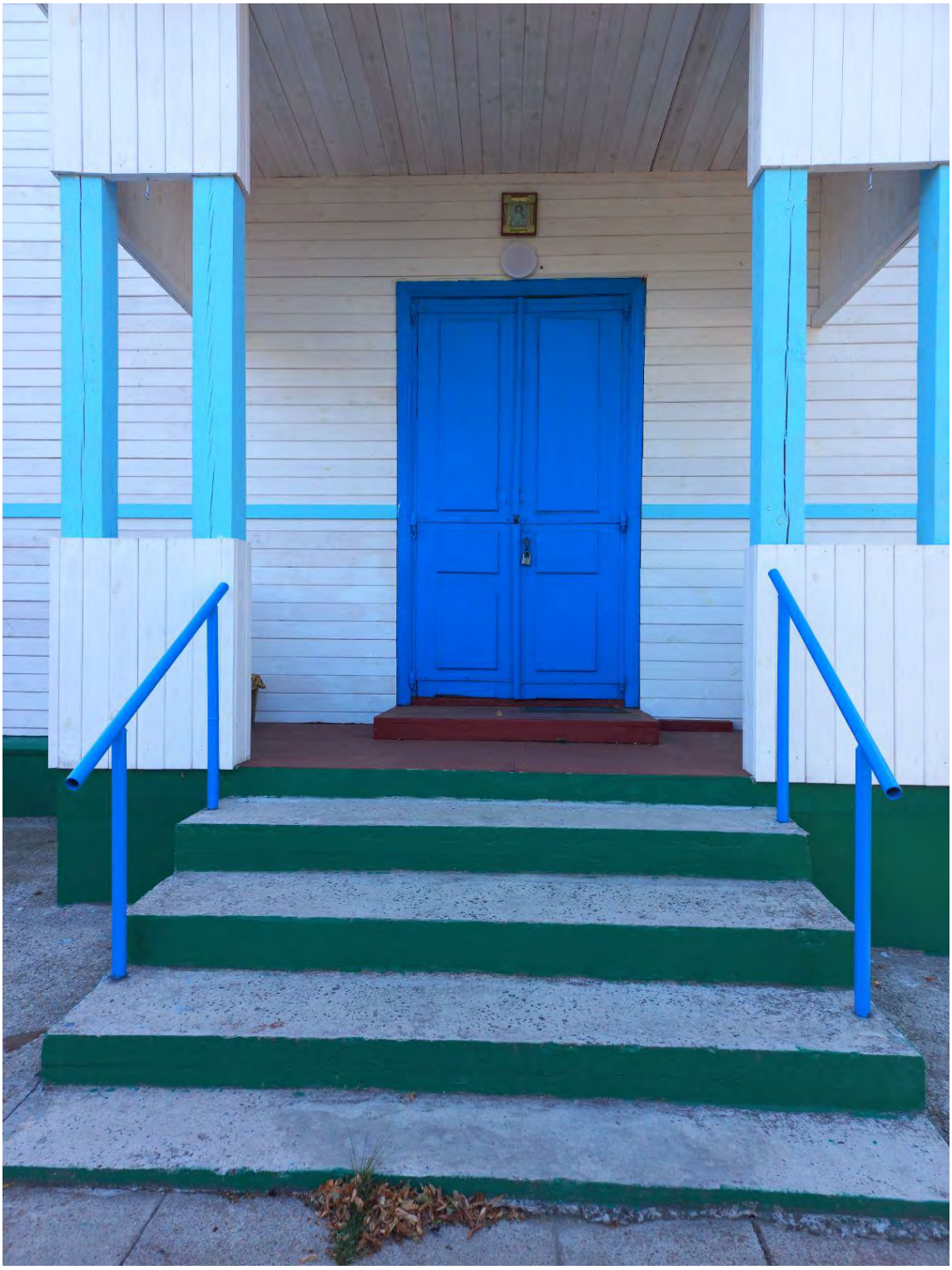

Фото 17. Церква Олександра Невського. Сучасні сходи центрального входу. Фото 10.10. 2024.

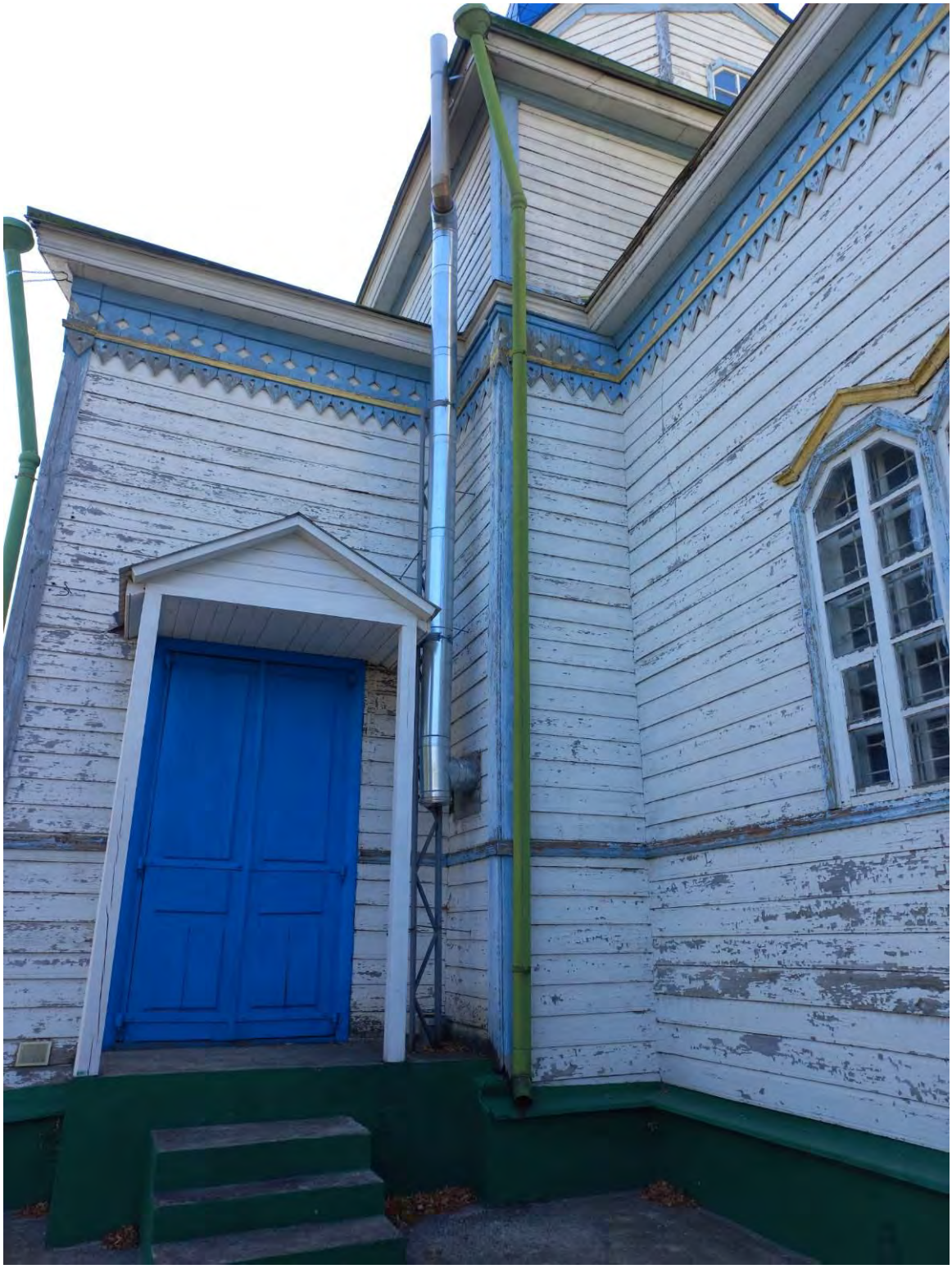

Фото 18. Церква Олександра Невського. Сучасні сходи бічного входу.
Фото 10.10. 2024.

Фото 19. Церква Олександра Невського. Фрагмент цоколя та відмостки.
Фото 10.10. 2024.

Фото 20. Церква Олександра Невського. Фрагмент церковного двору з господарською спорудою. Фото 10.10. 2024.